

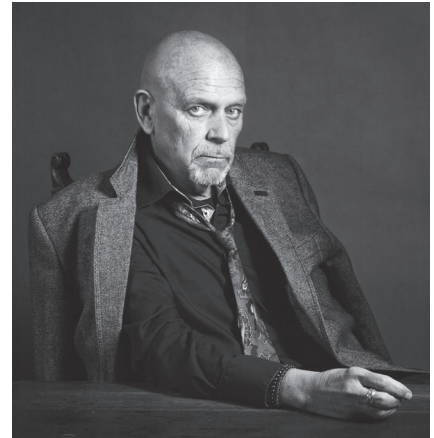
Hermann Bonnin i Llinàs (1936-2020)

Jordi Pericot

Acadèmic de número. jordi.pericot@telefonica.net

Hermann Bonnin era, millor dit, és, una de les figures fonamentals de les arts escèniques del país. Insisteixo a dir que és i no que era, ja que la seva tasca creativa i pedagògica segueix present i és fonamental per poder entendre com és avui el teatre català. Gràcies a la seva contribució podem gaudir d'unes institucions i d'uns teatres públics que són un referent i una garantia de qualitat i continuïtat per a tots nosaltres.

Hermann Bonnin era un home polimàtic, erudit d'ampli espectre, artista "tot terreny" i fins i tot m'atreveria a dir, un *homo universalis* de l'ideal renaixentista, en el sentit d'un personatge sempre ansiós per conèixer i entendre el món, curiós per saber què som, i que ens deixa un llegat d'estil, de caràcter i de persona modèlica de difícil repetició.

Un personatge que es resisteix a la definició, de fet, definir-lo equivaldria a haver de limitar dràsticament una llarga vida d'esforços i dedicació plena a la seva gran vocació, el teatre.

La figura de Hermann Bonnin és massa complexa i rica com per acotar-la i fixar-la en uns llinars preestablerts. Però, precisament aquesta dificultat és la que el fa, als meus ulls, encara més atractiu.

No ens ha de sorprendre, doncs, que una figura tant polimàtica i moderna tingui la prodigiosa capacitat de connectar els variats dominis del coneixement. Una rara habilitat que li permet conrear àgilment gairebé totes les facetes de les arts escèniques, ja sigui com a assagista, director i actor de teatre, historiador, pedagog i professor d'art dramàtic o gestor teatral.

Però, més enllà de totes aquestes accions puntuals, desenvolupades amb gran propietat i eficàcia, hi ha un creador estimat per la seva genialitat. Un autèntic agitador cultural, d'esperit força avançat al seu temps i sempre disposat a improvisar més enllà dels canons tradicionals del sector. Sempre amb una actitud obertament visionària i revolucionària que, al meu entendre, és la que millor defineix la seva personalitat crítica i creativa.

De mirada àmplia i generosa, Bonnin ens ofereix innumbrables projectes culturals que, com he dit, sempre qüestionen els convencionalismes i arquetipus del moment escènic. Amb més d'una trentena d'obres com a director, Bonnin ens dona una mostra de la seva gran amplitud de mires, tant pel que fa als autors escollits com pel seu afany investigador: Txèkhov, Strindberg, Duras, De Filippo, Pirandello, Max Maurey, Margarete Duras, Eugène Ionesco... entre altres. Cal destacar, com a autor i director, l'obra *Para Federico un son*, sobre textos de Federico García Lorca i que va ser guardonat l'any 1999 amb el premi Sebastià Guasch del FAD a la millor direcció. L'any 2015, en el Festival d'Almagro presentà *La cena del Rey Baltasar*, revisió pròpia de l'auto sacramental de Calderón de la Barca, amb elements circenses i on s'analitza la dualitat de l'home entre el bé i el mal. Com a actor

i amb direcció del seu amic i germà meu Iago Pericot, voldria recordar *El Banquet*, una veritable aventura escènica, a partir de textos de Plató.

En l'àmbit català, es va marcar l'objectiu de donar a conèixer l'autoria marginada o extraviada del moment, creant un espai de recerca i diàleg vinculat directament a les avantguardes. Així, autors com Maragall, Palau i Fabre, J. V. Fox, B. Porceli, per descomptat, Joan Brossa, foren motiu d'exhaustiva recerca i divulgació. Com a historiador va aportar-hi la seva obra *Adrià Gual i l'Escola catalana d'Art dramàtic, 1913-23 i 1923-34*.

Hermann Bonnin també s'endinsà en el terreny del cinema i la televisió com a director, guionista i actor i va recollir nombrosos premis. Recordem la seva cèlebre participació en la sèrie *Laberint d'ombres* de TV3. En cinema actuà com a protagonista en *La febre de l'or*, *Els papers d'Aspern...* de Gonzalo Herralde i com a director cinematogràfic podríem anomenar, entre altres, *Andrea*, *Els peixos argentats a la peixeria*, etc.

Bonnin també ens sorprèn com a regenerador escènic. Des dels llocs de responsabilitat que va ocupar, va transformar en profunditat el món escènic a partir de la formació i educació teatral. En aquest sentit, Bonnin inicia una fase pedagògica molt intensa i fructífera que serà especialment recordada pels seus esforços per unir la cultura popular i l'avanguardia.

Els seus inicis els trobem entre 1967 a la Escuela Superior de Arte Dramático del Teatro Real de Madrid i com a membre del Consejo Nacional del Teatro del Ministeri de Cultura. Tot i que, la seva lloable tasca regeneradora es desenvolupa a partir de finals dels anys setanta quan torna a Barcelona com a director de l'Institut del Teatre, on prèviament havia estudiat. Aquesta és, al meu entendre, una de les facetes més significativa i essencial de la personalitat de Bonnin: el vessant pedagògic, sempre present en la seva trajectòria professional i vital.

Entre els anys 1971 i 1980, Bonnin, conjuntament amb Jesús Julve "Haousson", dissenya un model pedagògic basat en el que ell anomenava el "saber escoltar". "Les coses —repetia sovint— flueixen de baix a dalt, sorgeixen de les necessitats del professor i alumnes. Cal voler i saber escoltar aquelles opinions i propostes que intenten fer un món una mica millor del que és". Si, aquesta era la seva estratègia: saber escoltar. Amb aquest modest i simple pensament, Bonnin definia el mètode pedagògic que, no solament va possibilitar una renovació profunda i un creixement espectacular de l'Institut del Teatre, sinó que també va revitalitzar i capgirar la futura vida escènica catalana.

Va desplegar amb energia totes les possibilitats de l'escola aplegant un professorat d'excepció i d'especialitats diverses i va anar posant les bases del que avui és el teatre del nostre país. Avui, aquell Institut reinventat per Bonnin és un prestigiós referent de les arts escèniques, "on la paraula —deia, amb un cert i merescut orgull— esdevé viva i el pensament obert. On es retroba de nou la poètica del cos i l'essència de la forma".

Quan l'Institut del Teatre va complir els cent anys, el 2013, va inaugurar el curs amb un homenatge a Hermann Bonnin.

Posteriorment a la direcció de l'Institut del teatre, fou nomenat Director del Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya (1982-1988) des d'on va transformar el que era un incipient projecte en un reconegut i respectat centre per la seva qualitat, exigència i ambició.

D'aquest període, com a director del Centre Dramàtic de Catalunya, caldria recordar els seus esforços per recuperar i rellegir els clàssics catalans, oferint al públic muntatges d'una gran dignitat i

amb actors i directors de primera línia. Entre molts muntatges emblemàtics per recuperar la tradició catalana cal citar *El cafè de la marina*, de Josep Maria de Segarra. També va fer una exhaustiva revisió del teatre universal obrint-lo a les generacions més joves.

No podem obviar un dels projectes més personals i ambiciosos i al qual va dedicar bona part de la seva trajectòria professional, l'Espai Joan Brossa.

Aquí, Bonnin se'ns mostra com un veritable visionari. L'any 1997, Bonnin, en un intent d'explicar Brossa i difondre el seu esperit, funda i dirigeix l'Espai Escènic Joan Brossa, posteriorment La Seca Espai Brossa.

Amb aquest nou Espai, Bonnin, gran admirador de l'obra de Joan Brossa, va convertir, sota el model artístic, poètic i humà del poeta Brossa, aquell diminut local de la Plaça Allada-Vermell del Born en l'epicentre d'activitats escèniques i culturals de primer ordre, sempre en les òrbites de la seva ètica i de la seva estètica. Impulsa formes escèniques, no necessàriament literàries, i més pròximes a la màgia que donen alternatives i esperances a tot un sector de les arts escèniques.

Planteja el dilema de sempre: com conjugar el Brossa de la literatura dramàtica i, d'altra banda, el Brossa de les accions, del teatre irregular, tot intentant apropar-se al màxim de l'esperit essencial de la seva "poesia escènica". Recordem el projecte *Diumenge*, de Joan Brossa. Una recerca orientada a donar forma al teatre més literari d'aquest autor. L'objectiu era representar l'obra de Brossa, però també introduint-hi la màgia, la Commedia dell'Arte i el vodevil, que tant li agradava a Brossa.

Aquell petit teatre, actualment La Seca Espai Brossa, s'ha convertit en una "fàbrica de creació", un espai reservat a la creació i la innovació en homenatge a l'àmplia visió teatral del poeta Joan Brossa. "Un trampolí —segons definició del propi Bonnin— per a les noves generacions de creadors".

La seva llarga trajectòria el va fer valedor de diversos premis i renoneixements que posen en valor la coherència i la transcendència del que ha fet al llarg de la seva vida professional i en els diversos camps als quals s'ha dedicat. L'any 1981 se li atorgà el Premi ADB a la millor trajectòria artística de l'any. L'any 2000 va ser reconegut amb el Premi Butaca, la millor direcció escènica per *La mà de mico*, de Salvador Vilaregut. Al 2003, el Premi Ciutat de Barcelona en l'apartat de teatre, així com també el Premi Nacional de Cultura del CoNCA. Entre les distincions i guardons cal destacar: membre del Consejo Nacional de Teatro del Ministerio de Cultura de España (1985-97) i president de l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya (1997-2005).

L'any 2011 fou nomenat membre numerari d'aquesta Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi i al 2019 acadèmic d'honor de l'Acadèmia de Cinema Català.

Ja no tornarem a veure aquest company tant estimat per tots, sempre tant elegant i amb el seu somriure amable... però els grans mestres mai se'n van... segueixen aquí entre nosaltres amb el seu llegat savi i amistós. Un llegat que ens anima a continuar, ja que com deia l'amic Brossa, "entre les lletres de l'abecedari... encara resta molt per descobrir".

Voldria acabar aquesta ressenya amb els mots que li van dedicar Sabine i Nausicaa. Qui millor que la seva esposa i la seva filla per dir-nos qui era i com era el caràcter d'aquest personatge cabdal de la cultura catalana que ens ha deixat. «Avui, l'Hermann ha fet un mutis tant elegant i discret com ha sigut la seva vida... sense fer soroll... "Escolteu aquest silenci" deia el seu volgut Joan Brossa...».